

УДК 721

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vas.24.2023.22-34>

АРХІТЕКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ І ДИЗАЙН НЕСТАЦІОНАРНИХ ОБ'ЄКТІВ ДЛЯ ТЕАТРАЛЬНО-ВИДОВИЩНОЇ І КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РУЇНАХ ПІД ЧАС ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНОГО І ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ НАД РФ

Віктор ПРОСКУРЯКОВ

<https://orcid.org/0000-0003-1022-8984>

*Національний університет “Львівська політехніка”,
Львів, Україна*

*e-mail: Viktor.I.Proskuriakov@lpnu.ua
proskuryakov_das@ukr.net*

Максим ЛОПОША

*Національний університет “Львівська політехніка”,
Львів, Україна*

*e-mail: Maksym.A.Loposha@lpnu.ua
loposha.maksym.arch@gmail.com*

У статті висвітлено архітектурно-типологічну палітру нестационарних об'єктів для театральнo-видовищної і культурно-просвітницької діяльності під час відновлення з руїн мережі стаціонарних будівель, а також після перемоги над рф. Автори спираються як на досягнення світової архітектурно-дизайнерської науки в проектуванні таких об'єктів, так і, зокрема, на здобутки в навчальному, пошуковому, експериментальному, конкурсному проектуванні і наукових дослідженнях кафедри дизайну архітектурного середовища (ДАС) Інституту архітектури та дизайну НУ “Львівська політехніка”.

Ключові слова: палітра дизайну архітектурних типів, мобільні, пересувні і возимі, разові або постійного використання, нестационарні об'єкти, сцени, павільйони, простори, установки, комплекти конструкцій.

Постановка проблеми. За час повномасштабної війни з рф (від 24.02.2022 р.) в Україні ворог знищив багато будівель, загалом на суму понад 200 млрд \$. Зруйновано близько 150 тис. житлових будинків; понад 3 тис. закладів середньої, дошкільної та вищої освіти; близько 2 000 об'єктів культури, спорту, туризму, зокрема 900 клубів, кінотеатрів, театрів; 100 релігійних об'єктів; понад 400 лікарень, 600 адмінбудівель та багато ін.

Це свідчить про те, що після перемоги за короткий час буде неможливо швидко відбудувати об'єкти архітектури і їх мережі, тому що їх формували переважно

стаціонарні будівлі. Це стосується житла, виробничих об'єктів, портів, будівель освіти, культури, обслуговування та ін.

Відновлення нових мереж будівель потребує нового бачення використання архітектурних типологій, технологій, пропозицій з організації відновлення, тих, які потрібно відновлювати негайно, і тих, які можна на деякий час відкласти.

Важливими об'єктами у відновленні країни у культурній галузі можуть стати нестационарні будівлі і споруди для театральнo-видовищної і культурно-просвітницької діяльності, використання яких можна розпочати ще під час воєнних дій. Водночас, коли першочергово зводитимуть житло і підприємства, вони не будуть дорожчими за подібні стаціонарні і швидко окупляться.

Аналіз досліджень і публікацій. Один з векторів навчального, пошукового, експериментального, конкурсного проектування на кафедрі ДАС усі роки від часу її створення були також будівлі і споруди мобільного, пересувного, збірно-розбірнoго характеру. Започаткував цей напрям засновник кафедри професор Віктор Проскуряков.

Ця наукова і проєктна діяльність спиралася як на досвід співробітників і студентів кафедри, так і на проєктні пошуки і реалізації інших архітекторів: Д. Леонтьєва, І. Мальцина, А. Карімова, які розробили підприємства культурно-побутового, театральнo-видовищного обслуговування на автомобілях для сільських регіонів (Леонтьєв); театри, сцени, цирки на автомобілях, плавзасобах, залізничному транспорті (Мальцин); мобільні будівлі в регіонах видобутку природної сировини Сибіру (Карімов), на діяльність європейських і заокеанських архітекторів, таких як: А. Барсака (Франція), А. Шансереля (Франція), П. Сонреля (Франція), П. Едстрема (Швеція), Е. Переса (Іспанія), Р. Урготті (Іспанія), Е. Філітса (Німеччина), М. Паули (Швейцарія), Л. Кана (США), Дж. Стелла (США), а також колективу Бреттвіль–Ходжетт–Куппер (США) та ін.

Щодо кафедри ДАС, то наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. викладачі і студенти під керівництвом професора В. Проскурякова розробили цілу серію пересувних, мобільних, возимих, збірно-розбірних театрів, сцен, універсальних майданчиків, конструкцій, просторових утворень для видовищ, театральнo-видовищних споруд, естрад, конструкцій моментальних театрів і різноманітних сценографічно-театральних установок.

Цю тематику відображено в публікаціях професора В. Проскурякова, доцента З. Климко, ст. викладача Р. Кубая, магістрів М. Лопоші, Ю. Чолавина та інших співробітників [1, 2, 3, 4, 5, 6]. У цих публікаціях висвітлено аналіз архітектурно-просторових і функціональних рішень усіх вищезгаданих типів нестационарних об'єктів для театральнo-видовищної і культурно-просвітницької діяльності, що надало можливість усвідомити, що така діяльність є надзвичайно актуальною в умовах війни в Україні і потребує не лише абсолютно сучасних нестационарних будівель, які проєктуються в умовах війни, а й будівель, які були апробовані в недавньому минулому для обслуговування населення країни під час сільськогосподарської діяльності, в рекреаційних регіонах, під час масових релігійних, сезонних, державних і національних свят.

Мета статті – ознайомити з пропозиціями актуальних архітектурних типів і дизайну нестационарних об'єктів для театральнo-видовищної і культурно-просвітницької діяльності в умовах війни в Україні – як тих, що проєктувалися

і будувалися в минулому, так і тепер, у XXI ст. в Україні і світі, зокрема тих, що розроблялися на кафедрі ДАС.

Виклад основного матеріалу. З широкої палітри різноманітних будівель та споруд – мобільних, пересувних, возимих, сцен, естрад, просторових утворень, театральнo-видовищних споруд, конструкцій – які проектувала і споруджувала Львівська архітектурна школа, а пізніше, вже у XXI ст., найбільш актуальними в час війни з рф, можна назвати три об'єкти. Це збірно-розбірні майданчики, збірно-розбірні возимі естради і пересувна театральнo-видовищна споруда.

У 90-х роках XX ст. на кафедрі ДАС було розроблено універсальні збірно-розбірні майданчики-модулі, які могла використовувати трупa будь-якого жанру. Комбінуючи прямокутні модулі розміром 1 на 1 м, можна створювати сцени різноманітної конфігурації. Сцени-модулі було виготовлено напередодні святкування Дня міста Львова, їх з успіхом використовували довгий час. Місцем установки таких об'єктів були вулиці, площі міста, корт'ярди історичних будинків, парки (рис. 1).

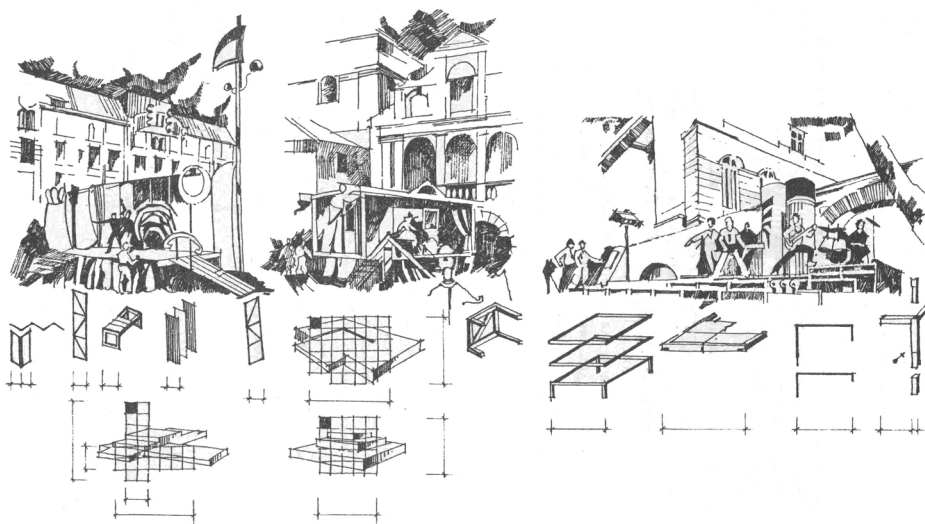

Рис. 1. Сцени для свят м. Львова

Зважаючи на досвід наукового проектування, особливо на прикладний досвід спорудження сцени для Фестивалю інтерпiснi та майданчикiв для фестивалю “Свято м. Львова”, автор, професор В. Проскуряков, спроектував пересувнi сцени i новi типи збiрно-розбiрних мобiльних естрад.

Загалом було спроектовано три варіанти пересувних сцен:

- на базі автопричепу ГKB-8352 (збiрно-розбiрна);
- на базі автопричепу MA3-8378 (збiрно-розбiрна);
- пересувна сцена на базі спеціального причепа (типу 2-П-10) – трансформаційна.

Головними тягачами було використано авто, популярні на той час, КАМАЗ-5320 та КАМАЗ-53212. На шасі авто КАМАЗ також розміщувався блок гримерних-костюмерних. Усі варіанти пересувних блок-сцен і блоку гримерних-костюмерних призначалися для забезпечення в позастанціонарних умовах виступів хореографічних груп, естрадних ансамблів, а також для проведення окремих збірних концертів, до складу яких входять театральні вистави з невеликим обсягом декорацій.

За проектом блок гримерних-костюмерних мав розсувні бокові стіни. Кузов і блок у транспортному положенні становив: довжина – 900 см; ширина – 250 см; висота – 200 см. Його площа – 23,4 м²; об'єм – 57,5 м³. У робочому положенні (під час вистав) площа блоку – 34,55 м²; об'єм – 86,46 м³.

Ще однією спорудою для вирішення потреб театральньо-видовищного обслуговування населення зруйнованих міст і українських військ у тилу може стати “Пересувна театральньо-видовищна споруда на 250 місць для львівського Клубу творчої молоді”, спроектована архітекторами В. Проскуряковим і В. Пухняком наприкінці ХХ ст.

Ця споруда проектувалася для виїзних збірних концертів, театралізованих видовищ, вистав, виставок, вплив яких творча молодь Львова прагнула поширити як на міста, так і на найвіддаленіші села і хутірці Львівської області.

Творчий колектив клубу на той час становили непересічні особистості: А. Новаківський, В. Івасюк, І. Білозір, ансамблі “Ватра”, “Львівські музики”, С. Кустов, С. Петелько, В. Баша, Т. Максимюк, В. Камінський, С. Шлімкевич, друзями клубу були І. Мисько, Д. Кривавич, Я. Братунь та багато ін.

Тому вимоги до якості акцій, вистав, виставок були надзвичайно високими. І це вплинуло на функціонально-технологічне рішення, на пропозицію високого рівня технічного забезпечення, комфортності умов проведення заходів, рівень їх художньо-естетичного оформлення.

На марші ця споруда мала вигляд вантажного автомобіля (трейлера) з причепом, роль якого виконував корпус автобуса (ЛАЗ). На місці дії, завдяки трансформації боковин автобуса, трансформації його підлоги, інших конструктивних елементів, утворюється сцена завглибшки до 4 м і 4–5 м по фронту.

Трейлер автомобіля під час дії трансформувався у зал на 70–75 місць з ухилом у напрямку сцени (рис. 2).

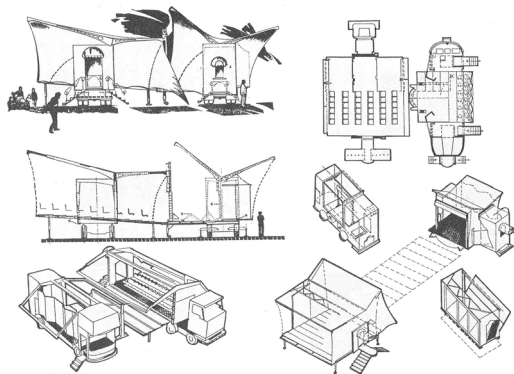

Рис. 2. Пересувна театральньо-видовищна споруда на 250 місць для львівського КТМ

Може бути ефективним в умовах війни, а також перших років відбудови використання конструкцій сцени, яку спроектували і виготовили архітектори В. Проскуряков, І. Кузьман і О. Кондратюк для театру “Дідова криниця”.

Монтаж конструкцій для цього мандрівного театру справедливо можна назвати моментальним. Комплект конструкцій сцени під час руху розміщується у валізі завдовжки 2,05 м, завширшки 1,10 м і завтовшки 25 см. Для вистави театру монтаж сцени займає не більше п’яти хвилин.

Для вистави монтувалися чотири куліси розміром 2 на 0,4 м за двох основних бар’єрних рам. Завдяки монтажу можна було створювати різні типи сценічного простору – глибинний, симультанний, фронтальний – 6 x 2; 6 x 4; 6 x 6 м по фронту (рис. 3).

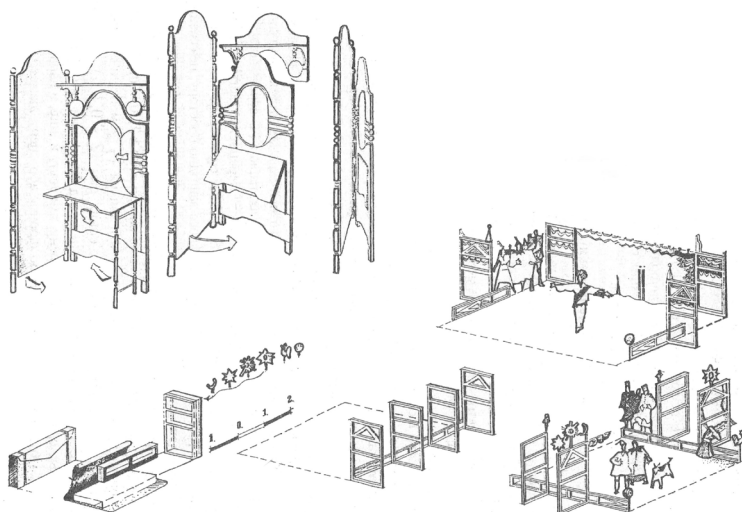

Рис. 3. Моментальний театр – сцена-пакет для театру “Дідова криниця”

Абсолютно актуальними в умовах війни і в роки відновлення архітектури і природного середовища країни може стати утворення для експозиції і театральновидовищної діяльності, створене колективом студентів і викладачів кафедри ДАС під керівництвом професора В. Проскурякова.

Залежно від завдань простір-павільйон (а точніше установка) міг бути:

- театром;
- сценою;
- лекторієм;
- театральною майстернею;
- експозицією.

Такі споруди проєктували для театральних форумів Празького квадрієнале у 2015 і 2019 рр.

Було розроблено чимало ідей. Один з ескіз-проектів передбачав створення українського павільйону як каркасної просторової конструкції, обтягнутої по периметру сітчастою оболонкою, з амфітеатром у центрі.

Ідея іншого простору мала вигляд талерійної сцени, вмонтованої в куб, трикутні куліси якої могли б бути кулісами для спонтанних вистав, або панелями екранів. Були й інші рішення.

У пошуку просторових ідей брали участь багато студентів: В. Лілик, В. Савіна, В. Мадяр, О. Секереш, Т. Городчук, О. Котоус, Н. Дуда та ін. Викладачі: К. Янчук, Ю. Філіпчук, З. Климко.

Проте найкращим рішенням став Національний павільйон-установка для Празького квадрієнале 2019 р., розроблений професором В. Проскуряковим, який узяв за основу український “купальський театр”, реконструював його загальний вигляд, визначив головні складові елементи, з яких формувався його простір, розробив ескізи креслень, підібрав сучасні матеріали для виготовлення всіх елементів і узгодив їх масштаб.

Упорядкувати ескізи допомогли студенти старших курсів, а тепер професійні архітектори В. Вовк і А. Откидач, а виготовити просторовий макет – М. Лопоша і Ю. Чолавин (рис. 4).

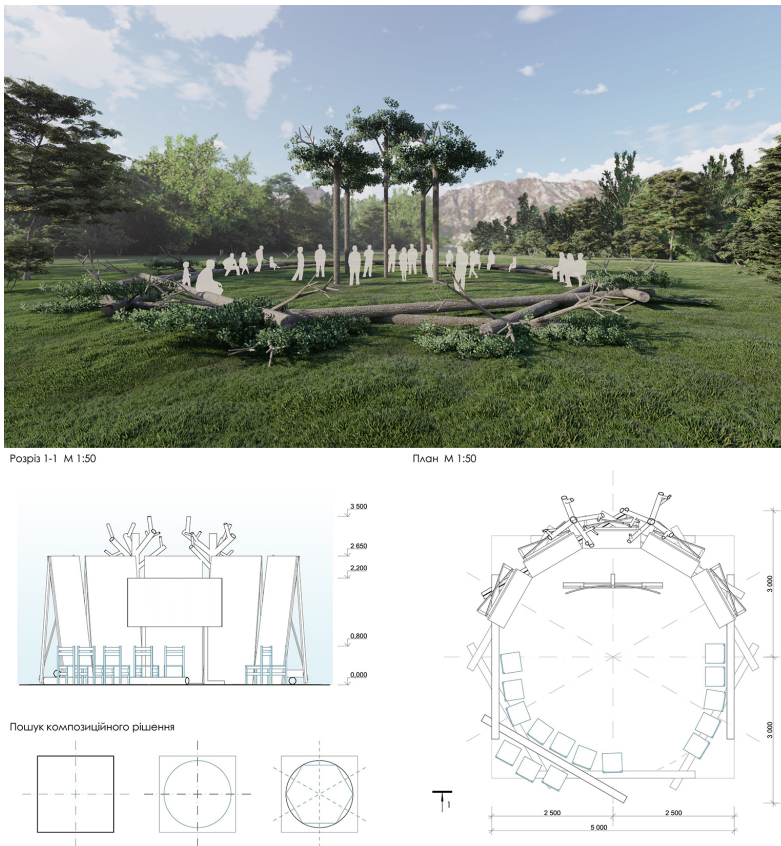

Рис. 4. Реконструкція загального вигляду споруди “купальського театру” та ескізи основних креслень

У кінцевому підсумку, проєкт був реалізований у просторову конструкцію і віднайшов своє гідне місце на театральному форумі в Празі у 2019 р. (рис. 5, 6).

Рис. 5. Пропозиція побудови простору Національного павільйону-установки для PQ 2019.

Рис. 6. Відкриття Першого українського національного театрального павільйону 6 липня 2019 р.

Просторове вирішення павільйону-установки було настільки простим, що могло використовуватися й під час війни – в тилу, в місцях відпочинку українських військових, у подвір'ях та вцілілих господарських і складських будівлях, навіть у руїнах різновеликих поселень.

Просторове вирішення планшета-павільйону-установки могло набувати вигляду подвійного шестикутника в плані, зміщеного один щодо одного і вписаного в коло або в квадрат.

З одного боку поперечної осі простору був вибудований амфітеатр зі стільців, колод та інших засобів. З іншого – був установлений “горизонт”, який кріпився до просторових конструкцій з п'яти планшетів, розташованих півколом. З одного боку, “горизонт” обмежував простір дії, з іншого – відділяв простір довкілля. Ось і все.

Єдине, що може бути потрібним для організації вистав, концертів – мінімум технічних засобів.

Цікавими рішеннями також були розробки подібних установок З. Волянюком, Н. Консуловим, Ю. Чолавиним для PQ 2023 р. (рис. 7, 8).

Рис. 7. Проект павільйону українського театрального мистецтва на міжнародній виставці PQ 2023, виконаний Н. Консуловим

Рис. 8. Проект павільйону українського Національного театрального павільйону на PQ 2023, виконаний Ю. Чолавиним

Для театральних і культурно-просвітницьких завдань в умовах війни в Україні і після перемоги над РФ, під час відновлення усього зруйнованого можна використати розробки закордонних архітекторів, апробованих у реальній діяльності.

Наприклад, павільйон BA_LIK, розроблений Vallo Sadovsky Architects, використовували на історичних площах м. Братислава у Словаччині з 2009 р.

Сам об'єкт складається з п'яти елементів, установлених на колесах, а його структура гнучка і може адаптуватися та змінюватися залежно від запланованого заходу. Павільйон може бути адаптованим для театральної вистави, концертів чи експозицій.

Коли немає потреби в названих вище видах діяльності, композиції з елементів павільйону можуть виконувати функцію паркових “меблів” (рис. 9) [7].

Рис. 9. Адаптивний павільйон “BA_LIK” у Братиславі

Цікавим для України в сучасних умовах може бути фанерний павільйон “In the Loop”, спроектований і побудований для Фестивалю освіти у 2015 р. в Університеті Васеда в Японії.

Конструкція у формі сітки фанерних панелей, яку запропонували архітектори для павільйону у формі куба з чотирма сферичними отворами на кожній стороні, всі дні фестивалю привертала увагу відвідувачів.

Вони не тільки фотографували об'єкт і експозицію, а й брали участь у її трансформації (рис. 10) [8].

DESIGN PROCESS

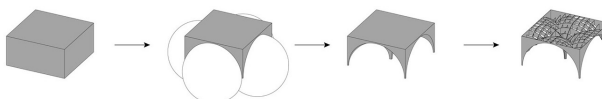

Рис. 10. Фанерний павільйон “In the Loop” для Фестивалю освіти в Університеті Васеда в Японії

“The Yellow Pavilion” в Косово був спроектований і збудований на одній із вулиць міста. Його завданням було заактивізувати соціальну важливість і привабливість цього фрагменту міського середовища шляхом використання конструкцій павільйону для широкого спектра заходів – від спокійних ігор і спонтанного місця зустрічей до концертів, дискусій, співу (рис. 11) [9].

Рис. 11. “The Yellow Pavilion” у Косово

Простір “Loggia d’Ombrа” був частиною виставки в Серра-дей-Джардіні, куратором якої була Ульріка Карлссон.

Просторову конструкцію лоджії формували підлога, дах і колони. Сама лоджія була близька за вирішенням до традиційного шведського павільйону. Події в цій споруді можна споглядати як під дахом, так і довкола крізь V-подібні стовпи. Самі стовпи відхиляються назовні, тому дах є більшим за підлогу і накриває площу, в якій є можливість організовувати місця для сидіння (рис. 12) [10].

Рис. 12. Простір “Loggia d’Ombrа” для виставки в Серра-дей-Джардіні

Можуть також стати нестационарними об'єктами для театральнo-видовищної і культурно-просвітницької діяльності під час війни в Україні й інші об'єкти, розроблені закордонними інженерами:

- тимчасовий павільйон PXSTL, який має вигляд просторової конструкції на пілонах, розроблений для візуальних мистецтв у Сент-Луїсі, США [11];

- простір для зібрань і ігор зі сценою в м. Шанхай у КНР, вирішений архітекторами як простий повторюваний хрестоподібний модуль, здатний змінювати конфігурацію залежно від функціональних завдань – перетворюватися в лабіринти, галереї та ін. [12];

- інсталяційний простір Pixel Cloud, вирішений ісландським архітектором М. Зотесом, об'єктом з комбінації конструктивних елементів, що нагадують будівельні ліси, інтегрованих у середовище [13].

Висновки. Науковий фундамент і проєктний досвід кафедри ДАС зі створення архітектури нестационарних об'єктів для театральнo-видовищної діяльності з широкою архітектурно-типологічною палітрою можна і треба використовувати від часу руїн і до моменту відновлення інфраструктури стаціонарних об'єктів, які були зруйновані.

Попередню типологічну палітру формування нестационарних об'єктів можна класифікувати так:

- за засобами транспортування: мобільні, пересувні, возимі об'єкти;
- за функціонально-просторовим вирішенням нестационарні об'єкти можуть бути як місце дії, такими, що формують простір та мають вигляд універсальних подумів, майданчиків, сцен, залів, різноманітних сценографічно-театральних установок;

- нестационарні об'єкти можуть бути разового або постійного (тривалого) використання;

- конструкції і структури таких об'єктів можуть бути збірно-розбірними, трансформативними, або з постійною конструктивно-просторовою схемою;

- за складом конструктивно-планувальних і функціональних елементів об'єкти формуються з мінімальної, середньої і великої кількості;

- за видами транспортування, беручи до уваги географію України, можна запропонувати: автотранспорт; на плавзасобах; залізничний; повітряний – гелікоптери, літаки, повітряні кулі, целіліни тощо, а також комбіноване транспортування.

Список використаної літератури

1. Проскуряков В. І. Архітектура українського театру. Простір і дія: Сценографія. Львів : Вид-во НУ “Львівська політехніка” ; Срібне слово, 2004. С. 417–433.

2. Проскуряков В. І. Проєктуючи свято. Мобільна архітектура. *Медіаноліс*. 1998. № 2. С. 34–38.

3. Проскуряков В. І., Кубай Р. М. Мобільні збірно-розбірні сцени і конструкції для організації видовищ під час гуцульського фестивалю у м. Надвірна. *Вісник держ. ун-ту “Львівська політехніка”*. 1999. № 375. С. 250–252.

4. Proskuryarov V., Yamach Y. La scene dans La Rue. *La scene*. 1992. No. 3. P. 34.

5. Proskuryarov V. Designing the Architecture of the first Ukrainian national theater pavilion for the world exhibition. *Architectural Studies*. Lviv Polytechnic Publishing House. 2020. Vol. 6, No. 1. P. 120–127.

6. Климко З. В. До питання творення архітектури українських національних театральних павільйонів на всесвітніх виставках. *Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”*. Львів : Вид-во НУ “Львівська політехніка”, 2018. № 895. С. 54–59.

7. BA_LIK / Vallo Sadovsky Architects. ArchDaily. 2009. URL : https://www.archdaily.com/34207/ba_lik-vallo-sadovsky-architects

8. In the Loop. Archello. 2015. URL : <https://archello.com/it/project/in-the-loop>

9. The Yellow Pavilion. Architecture for humans. 2019. URL : <https://www.architectureforhumans.com/the-yellow-pavilion/>

10. Loggia d’Ombra. Arvet. 2018. URL : <https://www.arvet.se/loggia-dombra/>

11. PXSTL: Lots. Architizer. 2014. URL : <https://architizer.com/projects/pxstl-lots/>

12. Arup Temporary Permanence. Divisare. 2016. URL : <https://divisare.com/projects/322803-arup-temporary-permanence>

13. Pixel Cloud by Marcos Zotes. Metalocus. 2013. URL : <https://www.metalocus.es/en/news/pixel-cloud-marcos-zotes>

References

1. Proskurjakov, V. I. (2004). *Arxitektura ukrajins’koho teatru. Prostir i dija: Scenohrafiya*. L’viv : Vydavnytstvo NU “L’vivs’ka politexnika” ; *Sribne slovo*, 417–433.

2. Proskurjakov, V. I. (1998). *Projektujučy svjato. Mobil’na arxitektura*. *Mediapolis*, 2, 34–38.

3. Proskurjakov, V. I., Kubaj, R. M. (1999). *Mobil’ni zbirno-rozbirni sceny i konstrukciji dlja orhanizaciji vydovyšč pid čas hucul’s’koho festyvalju u m. Nadvirna. Visnyk derž. un-tu “L’vivs’ka politexnika”*, 375, 250–252.

4. Proskuryarov, V., Yamach, Y. (1992). *La scene dans La Rue*. *La scene*, 3, 34.

5. Proskuryarov, V. (2020). *Designing the Architecture of the first Ukrainian national theater pavilion for the world exhibition*. *Architectural Studies*. Lviv Polytechnic Publishing House, 6, 1, 120–127.

6. Klymko, Z. V. (2018). *Do pytannja tvorennya arxitektury ukrajins’kyx nacional’nyx teatral’nyx pavil’joniv na vsesvitnix vystavkax*. Vyd-vo NU “L’vivs’ka politexnika”, 895, 54–59.

7. BA_LIK / Vallo Sadovsky Architects. (2009). ArchDaily. URL : https://www.archdaily.com/34207/ba_lik-vallo-sadovsky-architects

8. In the Loop. (2015). Archello. URL : <https://archello.com/it/project/in-the-loop>

9. The Yellow Pavilion. (2019). Architecture for humans. URL : <https://www.architectureforhumans.com/the-yellow-pavilion/>

10. Loggia d’Ombra. (2018) Arvet. URL : <https://www.arvet.se/loggia-dombra/>

11. PXSTL: Lots. (2014). Architizer. URL : <https://architizer.com/projects/pxstl-lots/>

12. Arup Temporary Permanence. (2016). Divisare. URL : <https://divisare.com/projects/322803-arup-temporary-permanence>

13. Pixel Cloud by Marcos Zotes. (2013). Metalocus. URL : <https://www.metalocus.es/en/news/pixel-cloud-marcos-zotes>

**ARCHITECTURAL-TYPOLOGICAL PROPOSALS AND DESIGNS
FOR NON-STATIONARY STRUCTURES INTENDED FOR THEATRICAL,
SPECTACLE, AND CULTURAL-EDUCATIONAL ACTIVITIES AMIDST
RUINS, DURING THE RESTORATION OF LOSSES, AND IN THE
AFTERMATH OF THE VICTORY OVER THE RUSSIAN FEDERATION**

Viktor PROSKURYAKOV

*Lviv Polytechnic National University,
Architectural Environment Design Department,
Lviv, Ukraine
e-mail: Viktor.I.Proskuriakov@lpnu.ua;
proskuryakov_das@ukr.net*

Maksym LOPOSHA

*Lviv Polytechnic National University,
Architectural Environment Design Department,
Lviv, Ukraine
e-mail: Maksym.A.Loposha@lpnu.ua;
loposha.maksym.arch@gmail.com*

The publication highlights the architectural and typological diversity of non-stationary structures designed for theatrical, spectacle, and cultural-educational activities during the reconstruction of stationary buildings after their destruction, as well as in the post-victory period over the Russian Federation.

The authors draw on the achievements of global architectural and design science in the design of such objects, relying specifically on advancements in educational, exploratory, experimental, competitive design, and scientific research conducted by the Department of Architectural Environment Design at the Institute of Architecture and Design of the Lviv Polytechnic National University.

The scientific foundation and design experience of the Department of Architecture and Urban Studies in creating architecture for non-stationary objects for theatrical and performance activities with a wide architectural typological range can and should be utilized from the time of ruins to the moment of restoring the infrastructure of stationary objects that have been destroyed.

The previous typological range of formation of non-stationary objects can be classified as follows:

By means of transportation: mobile, movable, transportable objects. By functional-spatial solution, non-stationary objects can appear as places of action, those shaping space and resembling universal podiums, platforms, stages, halls, various scenographic-theatrical installations.

Non-stationary objects can be for one-time or permanent (long-term) use.

The structures and configurations of such objects can be modular, transformable, or with a permanent structural-spatial scheme.

Based on the composition of structural-planning and functional elements, objects can be formed with a minimum, average, or large number of elements.

Considering the transportation methods, taking into account the geography of Ukraine, the following can be proposed: road transport; by watercraft; railway; air – helicopters, airplanes, hot air balloons, airships, etc., as well as combined transportation.

Keywords: architectural typology design, mobile, portable and transportable structures, one-time or permanent use, non-stationary objects, stages, pavilions, spaces, installations, sets of constructions.

Стаття надійшла до редколегії 19.12.2023

Прийнята до друку 30.12.2023